

Justitiedepartementet

Beredningsdatum
2018-10-01Andreas Beckert
0702-022132
andreas.beckert@tco.se

TCO:s remissvar avseende promemorian Brott mot förtroendevalda, Ds 2018:29

Refnr. Ju2018/03625/L5

TCO har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian Brott mot förtroendevalda, Ds 2018:29, och inkommer härmed med följande remissvar.

Inledning

I promemorian föreslås att det ska vara en försvårande omständighet om ett brott begås mot förtroendevalda politiker och deras anhöriga och det förväntas leda till strängare straff för förövarna än vad motsvarande brott annars skulle göra.

Enligt Brottsförebyggande rådet (Brå) utsattes var fjärde förtroendevald av hot, trakasserier eller våld i samband med sitt förtroendeuppdrag under 2016. Promemorian visar genom Brå:s statistik att utsattheten generellt har ökat för politiskt förtroendevalda. För TCO och TCO-förbunden är det tyvärr en bekant utveckling. En mer allmän sondering bland TCO-förbundens (förtroendevalda) förbundsstyrelser visar att hot, våld och trakasserier förekommer, om än i relativt ringa omfattning, men också att det vardagliga klimatet har hårdnat.

För fackligt förtroendevalda har detta minst två aspekter. Dels finns en tydlig upplevelse av att det publika samtalet i sociala medier, i allt högre grad är fyllt av hot och påhopp. Det riskerar att förvandla den öppna dialogen till självzensur och slutna samtal. Dels finns upplevelsen att arbetsgivarna ute på arbetsplatserna i allt högre grad motverkar det fackliga arbetet genom att bemöta fackligt förtroendevalda med misstänksamhet, hot och ifrågasättanden. Den senare problematiken aktualiserar de arbetsrättsliga regelverk som redan finns, framförallt förtroendemannalagen.

Särskilt straffrättsligt skydd för förtroendevalda

TCO tillstyrker förslaget om ett förstärkt straffrättsligt skydd för rätten att utöva förtroendeuppdrag.

Då förhållandena på arbetsmarknaden och mellan arbetsmarknadens parter också är en central och viktig del av det öppna demokratiska samhället anser TCO att regeringen i den fortsatta beredningen ska

överväga att begreppet förtroendevald även ska omfatta fackligt förtroendevalda. Denna grupp förtroendevalda arbetar under liknande betingelser som politiskt förtroendevalda, där medlemsdialogen och interaktion med befintliga och potentiella medlemsgrupper kan utgöra risker, i synnerhet när svåra beslut har tagits eller ska tas.

Förebyggande insatser

Även om ett särskilt straffrättsligt skydd kan ha en viss brottsförebyggande effekt efterlyser TCO också förslag som mer direkt är inriktade på själva problemet. Här kan erfarenheter från såväl civilsamhället som politiken bidra med uppslag och idéer. TCO föreslår därför att frågan om åtgärder som långsiktigt har förebyggande verkan tas med i den fortsatta beredningen av ärendet.

Tydligare genusperspektiv

Enligt Politikernas trygghetsundersökning 2017 löper kvinnliga förtroendevalda högre risk att utsättas för hot och trakasserier än män. Enligt samma undersökning uppger kvinnor oftare än män att de övervägt att byta eller lämna uppdraget med anledning av oro för hot och trakasserier. Det är därför rimligt att anta att den lagstiftning som promemorian föreslår kan stärka kvinnors rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare. TCO saknar dock en gedigen genus- och konsekvensanalys i promemorian som mer fördjupat avhandlar genusaspekter hos såväl förövare som offer. Det är rimligt att tro att de hot och trakasserier som kvinnor utsätts för är av en annan art och delvis annan orsak än det som männen utsätts för. Dessa brister bör tas om hand i den fortsatta beredningen.

Eva Nordmark

Ordförande

Andreas Beckert

Förbundssekreterare